

Međunarodni krivični tribunal za bivšu Jugoslaviju

Bilten-Optužnice FHP br.10

Fond za humanitarno pravo * Beograd * Novembar 1999.

Činjenice o Tribunalu

Osnivanje:

Međunarodni krivični tribunal za bivšu Jugoslaviju (Tribunal) uspostavljen je Rezolucijom 827 Saveta bezbednosti UN, 25. maja 1993. godine.

Sedište:

Hag, Holandija

Jurisdikcija:

Ima mandat da krivično goni lica odgovorna za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava na teritoriji bivše Jugoslavije, od 1991. godine.

Statut definiše nadležnost Tribunalala da krivično goni četiri grupe delikata:

- Teške povrede Ženevskih konvencija od 1949. godine (član 2.)
- Kršenje zakona ili običaja rata (član 3.)
- Genocid (član 4.)
- Zločini protiv čovečnosti (član 5)

Sudije:

Predsednik Gabrielle Kirk McDonald (SAD), Potpredsednik Mohamed Shahabudde (Gvijana), Antonio Cassese (Italija), Claude Jorda (Francuska), Richard George May (Ujedinjeno Kraljevstvo), Florence Ndepele Mwachande Mumba (Zambija), Rafael

Nieto Navia (Kolumbija), Fouad Abdel-Moneim Riad (Egipat), Almiro Simoes Rodrigues (Portugalija), Lal Chand Vohrah (Malezija), Tieya Wang (Kina), David Anthony Hunt (Australija), Mohamed Bennouna (Maroko) i Patrik Lipton Robinson (Jamajka).

Tužilac:

Glavni tužilac: sudija Carla Del Ponte (Švajcarska), od 15.septembra 1999.godine
Zamenik glavnog tužioca: Graham Blewitt (Australija), od 15. februara 1994.godine

Sekretarijat:

Sekretar: Dorothee de Sampayo Garrido-Nijgh (Holandija), od aprila 1995.godine
Zamenik sekretara: Jean-Jacques Heintz (Francuska), od aprila 1997.godine

Osoblje:

Od avgusta 1999.godine: 778 zaposlenih iz 63 zemlje.

Budžet:

1993.- 276.000\$
1994.- 10.800.000\$
1995.- 25.300.000\$
1996.- 35.430.622\$
1997.- 48.587.000\$
1998.- 64.775.300\$
1999.- 94.103.800\$

Optužbe:

Od kada je Tribunal uspostavljen, 91 pojedinac je javno optužen (na osnovu Pravila 53 moguće je neobjavljivanje optužnice do uručenja optuženom/optuženim). Šestorica optuženih više nisu u životu. Optužnica je povučena protiv 18 optuženih. Trenutno, ukupan broj optuženih je 66 (od kojih neki još nisu uhapšeni, a neki još uvek čekaju na suđenje) u 25 optužnica.

Od 34 optužena koji se nalaze u tekućim postupcima pred Tribunalom, 32 se nalazi u pritvoru, dok su dva okrivljena brane sa slobode.

Ostala 32 optužena još nisu privedena.

Spisak optužnica:

1. Dragan Nikolić (“Logor Sušica”)

Optužnica je objavljena 4. novembra 1994. godine.

Dragan Nikolić “Jenki” je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

2. Željko Meakić i drugi (“Logor Omarska”)

Optužnica je objavljena 13. februar 1995. godine, poslednji put je modifikovana 2. juna 1998. godine.

Željko Meakić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- genocid
- zločin protiv čovečnosti

Dragoljub Prač je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Momčilo Gruban je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Dušan Knežević je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

3. Duško Tadić i Goran Borovnica (“Prijeđor”)

Optužnica je objavljena 13. februara 1995. godine, poslednji put je modifikovana 14 decembra 1995. godine.

Duško Tadić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Goran Borovnica je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

4. Duško Sikirica i drugi (“Logor Keraterm”)

Optužnica je objavljena 21. jula 1995.

Duško Sikirica je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- genocid
- zločin protiv čovečnosti

Damir Došen je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Dragan Fustar je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Nenad Banović je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Predrag Banović je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Dušen Knežević je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata

-zločin protiv čovečnosti

Dragan Kulundžija, optužnica poslednji put modifikovana 30. avgusta 1999. godine, optužen je za:

-kršenje zakona ili običaja rata
-zločin protiv čovečnosti

5. Blagoje Simić i drugi (“Bosanski Šamac”)

Optužnica je objavljena 21. jula 1995. godine, poslednji put modifikovana 11. decembra 1998. godine.

Blagoje Simić je optužen za:

-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-zločin protiv čovečnosti

Milan Simić je optužen za:

-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-kršenje zakona ili običaja rata
-zločin protiv čovečnosti

Miroslav Tadić je optužen za:

-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-zločin protiv čovečnosti

Simo Zarić je optužen za:

-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-zločin protiv čovečnosti

Stevan Todorović je optužen za:

-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-kršenje zakona ili običaja rata
-zločin protiv čovečnosti

6. Goran Jelisić i Ranko Česić (“Brčko”)

Optužnica je objavljena 21. jula 1995. godine, poslednji put modifikovana 19. oktobra 1998. godine.

Goran Jelisić je optužen za:

-kršenje zakona ili običaja rata
-genocid

-zločin protiv čovečnosti

Ranko Cesić je optužen za:

-kršenje zakona ili običaja rata
-zločin protiv čovečnosti

7. Milan Martić (“Bombardovanje Zagreba”)

Optužnica objavljena 25. jula 1995. godine

Milan Martić je optužen za:

-kršenje zakona ili običaja rata

8. Radovan Karadžić i Ratko Mladić (“Bosna i Hercegovina”)

Optužnica objavljena 25. jula 1995. godine.

Radovan Karadžić je optužen za:

-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-kršenje zakona ili običaja rata
-genocid
-zločin protiv čovečnosti

Ratko Mladić je optužen za:

-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-kršenje zakona ili običaja rata
-genocid
-zločin protiv čovečnosti

9. Ivica Rajić (“Stupni Do”)

Optužnica objavljena 29. avgusta 1995. godine.

Ivica Rajić je optužen za:

-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-kršenje zakona ili običaja rata

10. Mile Mrkšić i drugi (“Vukovar”)

Optužnica objavljena 7. novembra 1995. godine, poslednji put modifikovana 2. decembra 1997. godine.

Mile Mrkšić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Miroslav Radić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Veselin Šljivančanin je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

11. Tihofil (Tihomir) Blaškić (“Lašvanska Dolina”)

Optužnica objavljena 10. novembra 1995. godine, poslednji put modifikovana 16. marta 1999. godine.

Tihofil (Tihomir) Blaškić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

12. Dario Kordić i drugi (“Lašvanska dolina”)

Optužnica objavljena 10. novembra 1995. godine.

Zlatko Aleksovski je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
 - kršenje zakona ili običaja rata
- poslednji put revidirana 30. septembra 1998. godine

Dario Kordić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Mario Čerkez je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

13. Zoran Marinić (“Lašvanska dolina”)

Optužnica je podignuta 10. novembra 1995., sadržaj ostao u tajnosti do objavljivanja 27. juna 1996. godine.

Zoran Marinić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata

14. Zoran Kupreškić i drugi (“Lašvanska dolina”)

Optužnica objavljena 10. novembra 1995. godine, poslednji put modifikovana 9. februara 1998. godine.

Zoran Kupreškić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata

Mirjan Kupreškić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata

Vlatko Kupreškić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata

Vladimir Šantić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata

Drago Josipović je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata

Dragan Papić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata

15. Anto Furundžija (“Lašvanska dolina”)

Optužnica je objavljena 10. novembra 1995. godine ostala je u tajnosti do 18. decembra 1997. godine, poslednji put modifikovana 2. juna 1998. godine.

Anto Furundžija je optužen za:
-kršenje zakona ili običaja rata

16. Radovan Karadžić i Ratko Mladić (“Srebrenica”)

Optužnica je objavljena 16. novembra 1995. godine.

Radovan Karadžić je optužen za:
-kršenje zakona ili običaja rata
-genocid
-zločin protiv čovečnosti

Ratko Mladić je optužen za:
-kršenje zakona ili običaja rata
-genocid
-zločin protiv čovečnosti

17. Zejnil Delalić i drugi (“Logor Čelebić”)

Optužnica je objavljena 21. marta 1996. godine, poslednji put modifikovana 19. januara 1998. godine.

Zejnil Delić je optužen za:
-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-kršenje zakona ili običaja rata

Zdravko Mucić je optužen za:
-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-kršenje zakona ili običaja rata

Hazim Delić je optužen za:
-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-kršenje zakona ili običaja rata

Esad Landžo je optužen za:
-teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
-kršenje zakona ili običaja rata

18. Slučaj Foča

Optužnica je objavljena 26. juna 1996. godine.

Gojko Janković je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Janko Janjić je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Zoran Vuković je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Dragan Zelenović je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Radovan Stanković je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Optužnica je modifikovana 19. avgusta 1998. i 9. januara 1999. godine , obuhvaćena su i sledeća lica :

Dragoljub Kunarac je optužen za:

- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Radomir Kovač je optužen za:

- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

19. Milorad Krnojelac (“Foča”)

Optužnica je podignuta 17. juna 1997. godine, sadržaj optužnice ostao u tajnosti do objavljivanja 15. juna 1998. godine, poslednji put modifikovana 23. aprila 1999. godine.

Milorad Krnojelac je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

20. Željko Ražnatović (“Arkan”)

Optužnica je podignuta 30. septembra 1997, postojanje optužnice je objavljeno 15. juna 1998. godine, sadržaj ostaje u tajnosti i biće objavljen nakon hapšenja optuženog.

21. Radislav Krstić (“Srebrenica”)

Optužnica je držana u tajnosti do 2. decembra 1998. godine, poslednji put modifikovana 9. juna 1999. godine.

Radislav Krstić je optužen za:

- genocid
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

22. Miroslav Kvočka i drugi (“Logori Omarska i Keraterm”)

Optužnica je objavljena 9. novembra 1998. godine, poslednji put modifikovana 31. maja 1999. godine.

Miroslav Kvočka je optužen za:

- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Mlado Radić je optužen za:

- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Milojica Kos je optužen za:

- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Zoran Zigić je optužen za:

- kršenje zakona ili običaja rata

-zločin protiv čovečnosti

23. Mladen Naletilić i Vinko Martinović (“Tuta i Štela”)

Optužnica je objavljena 21. decembra 1998. godine.

Mladen Naletilić optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

Vinko Martinović je optužen za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine
- kršenje zakona ili običaja rata
- zločin protiv čovečnosti

24. Slobodan Milošević i drugi (“Kosovo”)

Optužnica je objavljena 27. maja 1999. godine.

Slobodan Milošević je optužen za:

- zločin protiv čovečnosti
- kršenje zakona ili običaja rata

Milan Milutinović je optužen za:

- zločin protiv čovečnosti
- kršenje zakona ili običaja rata

Nikola Šainović je optužen za:

- zločin protiv čovečnosti
- kršenje zakona ili običaja rata

Dragoljub Ojdanić je optužen za:

- zločin protiv čovečnosti
- kršenje zakona ili običaja rata

Vlajko Stojiljković je optužen za:

- zločin protiv čovečnosti
- kršenje zakona ili običaja rata

25. Radoslav Brđanin

Optužnica podignuta 12. marta 1999. godine, držana u tajnosti do objavljivanja 6. jula 1999. godine.

Radoslav Brđanin optužen za:
-zločin protiv čovečnosti

Momir Talić optužen za:
-zločin protiv čovečnosti

Optužnice podignute, objavljene ili modifikovane u periodu od 1997. godine:

1. Duško Sikirica i drugi (IT-95-8 I) “Logor Keraterm”

Optužnica je objavljena 21. jula 1995. uključujući još sedam optuženih, modifikovana je 21. jula 1998. godine. Optuženi su Duško Sikirica, Damir Došen, Dragan Fustar, Nenad Banović, Predrag Banović, Dušan Knežević, Zoran Zigić i Dragan Kolundžija. Zoran Zigić se nalazi u predsudskom postupku u okviru slučaja Kvočka i drugi (IT-98-30-PT). Posle hapšenja od strane SFOR-a Dragan Kolundžija čeka odvojeno suđenje po modifikovanoj optužnici Slučaj Kolundžija (IT-95-8-PT).

Dragan Kolundžija, optužnica je modifikovana 30. avgusta 1999. i u njoj se navodi se da su u periodu od maja do avgusta 1992. srpske vlasti u opštini Prijedor, u Bosni vršile protivpravno zatvaranje i sprovele više od 7 000 bosanskih Muslimana, Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva iz Prijedora i severozapadne oblasti BiH u logore Omarska, Trnopolje i Keraterm.

U logoru Keraterm većina zatvorenih su bili vojno sposobni muškarci. Uslovi života su bili brutalni i nehumani. Zatvorenici su bili batinani, mučeni, ubijani, seksualno zlostavljani i na druge načine fizički i psihički maltretirani od strane logorskih stražara koji su za to koristili različite vrste oružja i instrumenata. Najmanje stotinu ljudi nije preživelo. Identitet jednog broja tih osoba ostao je nepoznat.

Dragan Kolundžija je bio komandant logora Keraterm, i nadređen svima u logoru. Optužnica ga tereti na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) ili alternativno na osnovu odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- zločin protiv čovečnosti (član 5 –progon na političkoj, rasnoj i verskoj osnovi; nehumano postupanje; ubistvo)

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – povreda ličnog dostojanstva, ubistvo)

2. Blagoje Simić i drugi (IT-95-9-PT) “Bosanski Šamac”

Optužnica je objavljena 21. jula 1995, modifikovana 11. decembra 1998. Navodi se da je 17. novembra 1992 srpska vojska iz bivše Jugoslavije nasilno preuzela kontrolu nad gradom Bosanski Šamac kao i celokupnom teritorijom opštine Bosanski Šamac navodeći da su predstavnici opštinske vlasti zamenjeni drugim licima i novoformirana opštinska vlast je nazvana “Srpska opština Bosanski Šamac”. Pre preuzimanja kontrole u opštini je živelo 17 000 bosanskih Muslimana i Hrvata, do maja 1995. ostalo ih je manje od 300. Navodi se takođe da je oko 13 jula Bosanska srpska armija preuzela kontrolu nad susednom opštinom Odžak istovremeno uspostavljajući “Krizni štab srpske opštine Bosanski Šamac” da bi uspostavili kontrolu nad opštinskim vlastima. U opštini je pre preuzimanja živelo 22 500 bosanskih Hrvata i Muslimana, od maja 1995. svi su proterani pod pretnjom da će biti ubijeni ukoliko ne napuste opštinu. “Etničko čišćenje” je nastavljeno u obe opštine nakon preuzimanja. Optuženi se posebno terete za činjenje, planiranje, naređivanje i pomaganje kampanje progona i “etničkog čišćenja” i druge vidove kršenja međunarodnog humanitarnog prava usmerenih protiv bosanskih Muslimana, Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva u opštinama Bosanski Šamac i Odžak, BiH u periodu od 1. septembra 1991. do 31. decembra 1993.

Blagoje Simić, predsednik Srpske Demokratske Stranke u Bosanskom Šamcu, od 1991. do 1995.; predsednik Srpskog kriznog štaba u “Srpskoj opštini Bosanski Šamac” od 17 aprila 1992.; predsednik opštine Šamac od 22. januara 1993. Od 17. aprila 1992. i tokom čitavog perioda na koji se odnosi optužnica Simić je bio visoko rangirani zvaničnik opštine Bosanski Šamac.

Na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i odgovornosti nadređenog (član 7(3)) optužen je za:

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj i verskoj osnovi; deportacija)
- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine (član 2 – protivpravna deportacija ili transfer)

Stevan Todorović komandir policije opštine Bosanski Šamac i član Srpskog kriznog štaba od 17 aprila 1992.

Optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i na osnovu odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – protivpravna deportacija ili transfer)

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine (član 2 – protivzakonita deportacija ili transfer, namerno ubijanje, namerno prouzrokovanje teških patnji, mučenje i nehumano postupanje)

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – ubistvo, okrutno postupanje, ponižavajuće postupanje, mučenje)

3. Goran Jelisić (IT-95-10-T) “Brčko”

Optužnica je objavljena 21. jula 1995, modifikovana 19. oktobra 1998. Navodi se da su od početka maja 1992 do početka jula 1992. srpske snage držale stotine Muslimana i Hrvata u nečovečnim uslovima i pod stražom u logoru “Luka” u opštini Brčko, BiH. Većinu zatvorenika su činili muškarci a bilo je i nekoliko žena. Optužnica navodi da je optuženi tokom maja 1992. bio na funkciji u logoru “Luka”, nazivao sebe “srpski Adolf” i bio odgovoran za ubistva i batinanje zatvorenika.

Goran Jelisić je na osnovu individualne odgovornosti (član 7(1)) optužen za:

- genocid (član 4 – ubistvo članova grupe)
- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – ubistvo, okrutan tretman, pljačka)
- zločin protiv čovečnosti (član 5 – ubistvo, nehumano postupanje)

4. Tihofil (Tihomir) Blaškić (IT-95-14-T) “Lašvanska dolina”

Optužnica je objavljena 10. novembra 1995. godine, modifikovana 25. aprila 1997. godine i 16. marta 1999. godine.

U optužnici se navodi da su od maja 1992. do januara 1994. godine pripadnici oružanih snaga HVO Hrvatske Zajednice Herceg-Bosna počinili ozbiljna kršenja međunarodnog humanitarnog prava protiv bosanskih Muslimana u BiH. U tom periodu optuženi je imao čin poručnika HVO i postao je komandant regionalnog štaba HVO u Centralnoj Bosni 27. juna 1992. Početkom avgusta 1994. je unapređen u generala i imenovan za komandanta HVO.

Optužnica tereti Tihofila Blaškića na osnovu individualne odgovornosti i na osnovu odgovornosti nadređenog za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine (član 2.-namerno ubijanje, namerno prouzrokovanje patnje i teških telesnih povreda i narušavanje zdravlja)

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3.-bezobzirno razaranje koje nije opravdano vojnim potrebama; protivpravni napad na civile; protivpravni napad na civilne objekte ; ubistvo; pljačka javne ili privatne imovine; razaranje ili namerno oštećenje učinjeno institucijama namenjenim religiji ili obrazovanju; okrutno postupanje; uzimanje civila kao talaca)

- zločini protiv čovečnosti (član 5.-progon na političkoj, rasnoj ili religijskoj osnovi; ubistvo; nečovečno postupanje)

5.Dario Kordić i Mario Čerkez (IT-95-14/2-T)

Optužnica je objavljena 10 novembra 1995. i obuhvata optužbe protiv još četiri lica. Tihofil (Tihomir) Blaškić ima separatan suđenje koje je u toku (IT-95-14-T). Zlatko Aleksovski je bio pušten na slobodu nakon što mu je pritvor uračunat u izdržavanje kazne (IT-95-14/1-A). Optužbe protiv Ivana Šantića i Pere Skopljaka su povučene 19. decembra 1997.

Modifikovana optužnica 30. septembra 1998. navodi da su između novembra 1991. i marta 1994. HDZ i HDZ – BiH, Hrvatska zajednica Herceg – Bosna/Hrvatska Republika Herceg – Bosna(HZ HB/HR HB), HVO i mnoga politička, opštinska i administrativna tela, oružane snage, policija, paramilitarne i specijalne jedinice učestvovala u kampanji progona i etničkog čišćenja i počinile ozbiljne povrede međunarodnog humanitarnog prava protiv bosanskog stanovništva u opštini Zenica, BiH.

Dario Kordić je bio aktivan član HDZ – BiH imao je visok položaj, uticaj i autoritet u bosanskom hrvatskom rukovodstvu. Bio je deo visokog kruga političkih i vojnih lidera u HDZ–BiH (predsednik), HZ HB/HR HB (potpredsednik), i HVO. Navodi se da je predvodio napade na bosanske Muslimane civile u Lašvanskoj dolini između novembra 1991. i marta 1994.

Optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949.(član 2 – namerno ubistvo, namerno prouzrokovanje teških patnji i teške povrede zdravlja i telesnog integriteta, nečovečno postupanje, uzimanje civila kao taoca, uništavanje imovine)

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – protivpravni napad na civile; protivpravni napad na civilne objekte; ubistvo; nasilje nad životom i ličnosti; surovo postupanje, uzimanje civila kao taoca; razaranja koje nije izazvano vojnim potrebama; pljačkanje javne ili privatne imovine; razaranja ili namerno oštećenje institucija namenjenih religiji ili obrazovanju)

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; ubistvo; nečovečno postupanje; zarobljavanje civila)

Mario Čerkez, navodi se da je bio komandant Vitez brigade, HVO i optužbe se odnose na zločine počinjene u periodu od aprila 1992. do septembra 1993.

Optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. (član 2 – namerno ubistvo, namerno prouzrokovanje teških patnji i teške povrede zdravlja i telesnog integriteta, nečovečno postupanje, uzimanje civila kao taoca, uništavanje imovine)

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – protivpravni napad na civile; protivpravni napad na civilne objekte; ubistvo; nasilje nad fizičkim i psihičkim integritetom; surovo postupanje, uzimanje civila kao taoca; razaranja koje nije izazvano vojnim potrebama; pljačkanje javne ili privatne imovine; razaranja ili namerno oštećenje institucija namenjenih religiji ili obrazovanju)

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; ubistvo; nečovečno postupanje; zarobljavanje civila)

6. Zoran Kupreškić i drugi (IT-95-16) “Lašvanska dolina”

Optužnica je podignuta 10. novembra 1995. i modifikovana je 9. februara 1998., odnosi se na period oružanog sukoba između snaga Hrvatske zajednice Herceg-Bosna, HVO i Vlade BiH. Od januara 1993. do kraja maja 1993. HVO je sistematski napadala sela naseljena bosanskim Muslimanima u oblasti oko Lašvanske doline u centralnoj BiH. Optuženi se terete da su kao pripadnici HVO učestvovali u progonu bosanskih Muslimana u selima u Lašvanskoj dolini od oktobra 1992. do aprila 1993. kao i u napadu na Ahmiće i okolna sela 16. aprila 1993. Tokom napada sela su granatirana iz daljine i grupe HVO vojnika su išle od kuće do kuće napadajući civilno stanovništvo i paleći njihove kuće.

Zoran Kupreškić optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – ubistvo, surovo postupanje)
- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; ubistvo; nečovečno postupanje)

Mirjan Kupreškić optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – ubistvo, okrutno postupanje)
- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; ubistvo; nečovečno postupanje)

Vlatko Kupreškić optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – ubistvo, okrutno postupanje)
- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; ubistvo; nečovečno postupanje)

Drago Josipović optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – ubistvo, okrutno postupanje)
- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; ubistvo; nečovečno postupanje)

Vladimir Šantić je optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – ubistvo, okrutno postupanje)
- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; ubistvo; nečovečno postupanje)

Dragan Papić je optužen na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) za:

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi)

7. Anto Furundžija (IT-95-17/1-A) “Lašvanska dolina”

Optužnica je podignuta 10. novembra 1995. i držana je u tajnosti do 18. decembra 1998. Modifikovana optužnica je objavljena 2. juna 1998. Navodi se da je optuženi Anto Furundžija bio lokalni komandant specijalnih jedinica vojne policije HVO, poznate kao “Džoker”. Optužnica je zasnovana na svedočenju jedne muslimanke (svedok A) i hrvatskog vojnika koji je bio u periodu oko 15. maja 1993. bio u štabu “Džoker” (“Bungalovi”) u Nadiocima pored Viteza, BiH.

Optužnica tereti optuženog na osnovu individualne odgovornosti (član 7(1)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3- mučenje, povrede ličnog dostojanstva uključujući i silovanje)

8. Slučaj Foča (IT-96-23-PT)

Optužnica je podignuta 26. juna 1996. protiv Gojka Jankovića, Janka Janjića, Zorana Vukovića, Dragana Zelenovića, Radovana Stankovića i Dragana Gagovića. Gagović je poginuo 9. januara 1999. u Goraždu, BiH, prilikom pokušaja hapšenja od strane KFOR-a. Optužnica je proširena 19. avgusta 1998. kada je optužen Dragoljub Kunarac.

Sledeća modifikacija je izvršena 3. septembra 1999. koja je obuhvatila optužbe protiv Dragoljuba Kunarca i Radomira Kovača:

Dragoljub Kunurac i Radomir Kovač (IT-96-23-PT)

U optužnici se navodi da su aprila 1992. godine srpske snage otpočele vojne akcije sa ciljem zauzimanja grada Foča. Opsada okolnih sela je trajala do sredine jula 1992.

Od kraja jula 1992. do februara 1993. muslimanske žene, deca i starije osobe bili su zatvoreni u kućama, stanovima i motelima u gradu Foča i okolnim selima ili u zatvorskim centrima kao što su Buk Bijela, Fočanska gimnazija i sportska hala Partizan. Mnoge zatvorene žene bile su ponižavane, brutalno batinane, i seksualno zlostavljane.

Prema optužnici, Gojko Janković, Janko Janjić, Radomir Kovač, Zoran Vuković i Dragan Zelenović su istovremeno komandovali jedinicama vojne policije i paramilitarnim formacijama u Foči.

Dragoljub Kunarac je komandovao specijalnom dobrovoljačkom jedinicom Bosanske Srpske Armije, sastavljene od vojnika iz Crne Gore. Optuženi i vojnici pod njegovom komandom su ulazili u zatvorske centre sportska hala Partizan i osnovna škola Kalinovik odakle su žene odvođene i seksualno zlostavljane.

Optužnica tereti Dragoljuba Kunarca na osnovu individualne odgovornosti i odgovornosti nadređenog za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3.-mučenje, silovanje, ponižavajuće postupanje)
- zločin protiv čovečnosti (član 5.-mučenje, silovanje, zarobljavanje civila)

I samo na osnovu individualne krivične odgovornosti za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3.-pljačka privatne imovine)

Radomir Kovač je od oktobra 1992. do februara 1993. u svom apartmanu Brena Blok, koji je bio pretvoren u kvazi-bordel držao zatvorene žene muslimanske i hrvatske nacionalnosti. Žene su silovane i primoravane da obavljaju kućne poslove.

Optužnica tereti Radomira Kovača, na osnovu individualne odgovornosti, za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3.-silovanje, ponižavajuće postupanje)
- zločin protiv čovečnosti (član 5.-zarobljavanje, silovanje)

9. Milorad Krnojelac (IT-97-25-I)

Optužnica je držana u tajnosti do 15. juna 1998. kada je objavljena. Poslednji put je modifikovana 23. aprila 1999. U optužnici se navodi da je 7. aprila 1992. srpska vojska sastavljena od bosanskih srba i srpskih dobrovoljaca iz drugih delova bivše Jugoslavije opočela okupaciju grada Foča. Opsada okolnih sela je trajala do sredine jula 1992.

Od kraja jula 1992. do februara 1993. muslimansko i drugo nesrpsko stanovništvo je razdvajano na muškarce i žene. Muškarci su sprovedeni u KP Dom Foča, jedan od najvećih zatvora u bivšoj Jugoslaviji. U zatvoru se nalazilo oko 600 lica od 16 do 80 godina starosti.

Zatvoreni civili su maltretirani, batinani, mučeni i ubijani kako od strane zatvorske straže, tako i od strane drugih lica koja su dolazila u logor.

Milorad Krnojelac je od aprila 1992. do kraja avgusta 1993. bio komandant KP Doma Foča i nadređen svima u logoru. Na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) kao i na osnovu odgovornosti nadređenog (član 7(3)) optužen je za:

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj i/ili religioznoj osnovi; mučenje i batinanje; nečovečno postupanje; ubistvo; zatvaranje civila)
- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. (član 2 – mučenje; namerno prouzrokovanje patnje i teških telesnih povreda i narušavanje zdravlja; namerno ubistvo; protivpravno zatvaranje civila)
- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – nehumano postupanje; mučenje; ubistvo)

10. Radislav Krstić “Srebrenica” (IT-98-33-PT)

Optužnica je podignuta 2. novembra 1998, modifikovana je 9. juna 1999. U njoj se navodi da su početkom juna 1995. jedinice Drinskog korpusa Vojske Republike Srpske granatirale Srebrenicu “zaštićenu zonu” i napale posmatračka mesta UN-a na kojima su se nalazili holandski vojnici. VRS je ušla u Srebrenicu. Od 18. jula 1995. VRS je proterala ili ubila većinu bosanskih Muslimana u enklavi Srebrenica. Kao rezultat tih akcija, jedinice VRS su eliminisale bosanske Muslimane iz enklave Srebrenica, čime je nastavljena kampanja etničkog čišćenja koja je započeta u proleće 1992. Od januara 1995. do 14. jula 1995. Radislav Krstić je bio komandant štaba i zamenik komandanta Drinskog korpusa VRS. Dobio je u čin general-majora u junu 1995. Aprila 1998. unapređen je u general - potpukovnika.

Radislav Krstić optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i, ili alternativno na osnovu odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- genocid (član 4 – genocid; alternativno - saučesništvo u genocidu)
- zločin protiv čovečnosti (član 5 – istrebljenje, ubistvo, progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi)
- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – ubistvo)

11. Miroslav Kvočka i drugi (IT-98-30-PT)

Optužnica je objavljena 9. novembra 1998. godine i obuhvata optužbe protiv četiri pojedinca koji su prethodno optuženi u dve odvojene optužnice: Kvočka, Radić, Kos i Zigić u optužnici “Logor Omarska” (IT-95-4) podignutoj 13. februara 1995. godine i Zigić u optužnici “Logor Keraterm” (IT-95-8) podignutoj 21. jula 1995. godine.

Optužnica je poslednji put revidirana 31. maja 1999. godine. U optužnici se navodi da su od aprila do avgusta 1992. srpske vlasti u Bosni u opštini Prijedor vršile protivpravno zatvaranje i sprovođenje više od 6 000 bosanskih Muslimana, bosanskih Hrvata i drugog nesrpskog stanovništva iz Prijedora i oblasti severozapadne BiH u logore Omarska, Trnopolje i Keraterm.

U logoru Omarska su se nalazili vojno sposobni muškarci; politička, ekonomska i intelektualna elita bosanskih Muslimana i Hrvata. U ovom logoru je bilo zatvoreno oko 37 žena. U logoru Keraterm većina zatvorenih su bili vojno sposobni muškarci. U logoru Trnopolje većina zatvorenih su bili žene, deca i starije osobe – bosanski Muslimani i Hrvati.

Životni uslovi u logorima Omarska i Keraterm su bili nehumani. Čuvari logora su batinali, mučili, ubijali i seksualno zlostavljali ili na druge načine fizički i psihički maltretirali zatvorenike koristeći različite vrste oružja i instrumenata. Najmanje stotinu zatvorenika nije preživelo. Identitet jednog broja ovih zatvorenika je ostao nepoznat.

Uslovi u logoru Trnopolje bili su takođe surovi. Zatvorenici ženskog i muškog pola su bili ubijani, batinani i na druge načine psihički i fizički zlostavljani. Mnoge zatvorenice su silovane, seksualno zlostavljane i na druge načine maltretirane.

Miroslav Kvočka je bio zamenik komandant logora Omarska i Keraterm od juna 1992. Bio je nadređen svima u logoru osim komandantu logora. Optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i na osnovu odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – povreda ličnog dostojanstva; ubistvo; mučenje; okrutan tretman)
- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; nečovečno postupanje, ubistvo, mučenje)

Milojca Kos jedan od tri komandanta straže logora Omarska. Bio je nadređen svima u logoru izuzev komandanta i zamenika komandanta. Optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i na osnovu odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – povreda ličnog dostojanstva; ubistvo; mučenje; okrutan tretman)
- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; nehumano ponašanje, ubistvo, mučenje)

Mlado Radić jedan od tri komandanta straže logora Omarska. Bio je nadređen svima u logoru izuzev komandanta i zamenika komandanta logora. Optužen je na osnovu

individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i na osnovu odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – povreda ličnog dostojanstva; ubistvo; mučenje; surovo postupanje)

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; nečovečno postupanje, ubistvo, mučenje, silovanje)

Zoran Zigić je obilazio sva tri logora u periodu od maja do avgusta 1992. i zlostavljao, batinao, mučio i/ili ubijao zatvorenike. Optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i na osnovu odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – povreda ličnog dostojanstva; ubistvo; mučenje; okrutan tretman)

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; nehumano ponašanje, ubistvo, mučenje)

12. Mladen Naletilić i Vinko Martinović “Tuta i Štela” (IT-98-34-PT)

Optužnica je objavljena 21. decembra 1998. Navodi se da su 1993. specijalne jedinice “Kažnjenička Bojna”(KB), zajedno sa jedinicama HV i HVO napale sela posebno u opštinama Jablanica i Mostar i proterale muslimansko civilno stanovništvo, pohapsile vojno sposobne muškarce, uništile njihovu imovinu i džamiju u Sovićima.

Od aprila 1993. do kraja januara bosanski muslimani civili i ratni zarobljenici po naređenju Naletilića i Martinovića su bili smešteni u zatvorski centar Heliodrom i u sedište antiterorističke grupe “Mrmak” u sastavu KB, kasnije nazvan “Vinko Skrobo”, pod komandom Martinovića.

Navodi se da su zatvorenici bili konstantno maltretirani od strane Naletilića, Martinovića i njihovih podređenih. Fizičke i psihičke patnje su nanošene bosanskim Muslimanima u nameri da se iznude informacije, da se kazne za napredovanje na frontu njihovih vojnih formacija. Od maja 1993. do kraja januara 1994. zatvorenici su odvođeni na prvu liniju fronta da bi služili kao živi štit i da izvode opasne vojne akcije za HV i HVO.

Mladen Naletilić komandant specijalne jedinice "Kažnjenička Bojna" koji je bio sastavljen od približno 200 do 300 vojnika grupisanih u nekoliko manjih jedinica nazvanih ATG ili ATJ (anti – terorističke grupe ili jedinice) sa sedištem u Mostaru. Optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; nečovečno postupanje; ubistvo; mučenje)
- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. (član 2 – nečovečno postupanje; namerno ubistvo; mučenje; namerno prouzrokovanje patnje i teških telesnih povreda i narušavanje zdravlja; protivpravni transfer civila i razaranje imovine)
- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – okrutno postupanje; prinudni rad; ubistvo; bezobzirno razaranje mesta, gradova i sela ili pustošenja koja nisu opravdana vojnim potrebama; pljačka javne ili privatne imovine; osvajanje, razaranje ili namerno oštećenje učinjeno institucijama namenjenim religiji)

Vinko Martinović komandant ATG "Mrmak" u sastavu KB, podređen Mladenu Naletiliću. Optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi; nečovečno postupanje; ubistvo; mučenje)
- teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. (član 2 – nečovečno postupanje; namerno ubistvo; mučenje; namerno prouzrokovanje patnje i teških telesnih povreda i narušavanje zdravlja; protivpravni transfer civila i razaranje imovine)
- kršenje zakona ili običaja rata (član 3 – surovo postupanje; prinudni rad; ubistvo; bezobzirno razaranje mesta, gradova i sela ili pustošenja koja nisu opravdana vojnim potrebama; pljačka javne ili privatne imovine; osvajanje, razaranje ili namerno oštećenje učinjeno institucijama namenjenim religiji)

13.Slučaj Slobodan Milošević i drugi (IT-99-371) "Kosovo" Bilten 11

14. Slučaj Radoslav Brđanin i Momir Talić (IT-99-36-PT) “Krajina”

Optužnica je podignuta 14. marta 1999. Deo optužnice koji se odnosi na Radoslava Brđanina bio je u tajnosti do njegovog hapšenja od strane jedinica SFOR-a 6. jula 1999 kada je objavljen. Deo optužnice koji se odnosi na Momira Talića objavljen je posle njegovog hapšenja 25. avgusta 1999.

Prema optužnici u periodu od 1. aprila 1992. do 31. decembra 1992. Krizni Štab Autonomne Oblasti Krajina je koordinirao i sproveo operacije “etničkog čišćenja” protiv ne-srpskih zajednica u Autonomnoj Oblasti Krajina; proterivanja nesrpskog stanovništva iz te oblasti; fizičkog zlostavljanje bosanskih Muslimana i Hrvata; zatvaranja nesrpskog stanovništva u logore i deportacije.

Radislav Brđanin je bio predsednik Kriznog Štaba AOK optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i komandne krivične odgovornosti (član 7 (3)) za:

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi)

General Momir Talić član Kriznog Štaba AOK, sada načelnik generalštaba Vojske Republike Srpske, bio je komandant 5. korpusa /1. korpusa Krajine i pre nego što bi bilo koja jedinica preduzela bilo kakvu operaciju morala je prethodno da dobije njegovo odobrenje. On je takođe izdavao naređenja i kontrolisao akcije teritorijalne odbrane, policijskih i paramilitarnih jedinica koje su učestvovala u napadima protiv bosanskih Muslimana i Hrvata u oblasti AOK tokom ovog perioda. Optužen je na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1)) i na osnovu odgovornosti nadređenog (član 7(3)) za:

- zločin protiv čovečnosti (član 5 – progon na političkoj, rasnoj ili religioznoj osnovi)

FOND ZA HUMANITARNO PRAVO

osnovan 1992.

- Nadzire, istražuje i izveštava o ljudskim pravima.
- Pružava pravnu pomoć žrtvama kršenja ljudskih prava pred domaćim sudovima.
- Sistematski nadzire poštovanje Konvencije protiv torture.
- Savetuje i pomaže žrtvama u njihovom obraćanju Komitetu protiv torture.

- Istražuje i izveštava o povredama međunarodnog humanitarnog prava u oružanim sukobima u bivšoj Jugoslaviji.
- Prati i izveštava o nacionalnim suđenjima za ratne zločine.
- Redovno prati i izveštava o radu Haškog tribunala.
- Organizuje međunarodne konferencije o suđenjima za ratne zločine.
- Organizuje seminare o instrumentima za zaštitu ljudskih prava.
- Objavljuje izveštaje o ediciji Pod lupom.
- Objavljuje dokumenta Evropskog suda za ljudska prava i Haškog tribunala u ediciji Dokumenta.
- Izdaje bilten o Haškom tribunalu.

OSNIVAČ I IZVRŠNI DIREKTOR

Nataša Kandić

PREDSEDNIK SAVETA

Dejan Janča

OBJAVLJENE KNJIGE

Pod lupom:

Ljudska prava u bivšoj Jugoslaviji 1991.-95.
 Protivpravno ponašanje policije u Srbiji i Crnoj Gori (1997.)
 Policija protiv građanskog protesta u Srbiji (1997.)

Dokumenta:

Haški tribunal (1997.)
 Politička prava i slobode – izabrane presude Evropskog suda za ljudska prava (1997.)
 Prava na život i slobodu – Izabrane presude Evropskog suda za ljudska prava (1998.)

Bilten:

Nos. 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Adresa:

Avalska 9. 11 000 Beograd
 FR Yugoslavia

Adresa:

Kancelarija Kosovo
 Njegoševa 17, 38 000

e-mail: hlc@eunet.yu
adresa na internetu:
www.hlc.org.yu
tel/fax:+381 11 444 3944
444 5741
444 1487

Priština
tel/fax:+381 38 20 807

Fond za humanitarno pravo

